

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoehdotuksesta neuvoston asetukseksi hallinnollisesta yhteistyöstä ja petostentorjunnasta arvonlisäverotuksen alalla (uudelleenlaadittu toisinto)

(2010/C 66/01)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 286 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽²⁾ ja erityisesti sen 41 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I JOHDANTO

1. Komissio antoi 18. elokuuta 2009 ehdotuksen neuvoston asetukseksi hallinnollisesta yhteistyöstä ja petostentorjunnasta arvonlisäverotuksen alalla⁽³⁾. Ehdotus on itse asiassa muutos hallinnollisesta yhteistyöstä arvonlisäverotuksen alalla annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1798/2003⁽⁴⁾, jota on jo muutettu useaan otteeseen. Komissio on kuitenkin selkeyden ja ymmärrettävyyden vuoksi

päättänyt käyttää uudelleenlaadintamenettelyä, mikä tarkoittaa, että neuvoston asetus (EY) N:o 1798/2003 kumotaan, jos neuvosto hyväksyy mainitun ehdotuksen.

2. Uudelleenlaadintamenettelyssä oikeudellinen tarkastelu rajoittuu periaatteessa vain komission ehdottamiin sisällön muutoksiin eikä siten koske ”muuttumattomina säilyviä säännöksiä”⁽⁵⁾. Euroopan tietosuojavaltuutettu tarkastelee kuitenkin tässä lausunnossa voimassa olevaa asetusta ja siihen ehdotettuja sisällön muutoksia kokonaisuudessaan. Tällainen täysi analyysi on tarpeen tietosuojaa koskevan lainsäädännön vaikutuksen arvioimiseksi kunnolla. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa muutoksia, jotka liittyvät myös tällaisiin muuttamattomiin säännöksiin. Se kehottaa lainsäätäjää ottamaan nämä suositukset huomioon uudelleenlaatimismenettelyn rajallisesta soveltamisalasta huolimatta. Tältä osin Euroopan tietosuojavaltuutettu viittaa uudelleenlaatimismenettelystä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 8 kohtaan, jossa edellytetään mahdollisuutta muuttaa muuttamattomia säännöksiä.

3. Ehdotuksen oikeusperusta on EY:n perustamissopimuksen 93 artikla, jonka nojalla neuvosto voi toteuttaa välillistä verotusta koskevia toimenpiteitä. Neuvosto päättää yksimielisesti komission ehdotuksesta sen jälkeen, kun Euroopan parlamenttia ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu. Oikeusperusta ja erityismenettely eivät muutu Lisabonin sopimuksen tultua voimaan.

4. Euroopan tietosuojavaltuutettua ei ole kuultu, kuten asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohta edellyttää. Sen vuoksi tämä lausunto perustuu mainitun asetuksen 41 artiklan 2 kohtaan. Tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotuksen johdanto-osassa viitataan tähän lausuntoon.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2009) 427, lopullinen, 18 päivänä elokuuta 2009.

⁽⁴⁾ EUVL L 264, 15.10.2003, s. 1.

⁽⁵⁾ Ks. toimielinten välinen sopimus, tehty 28 päivänä marraskuuta 2001, säädösten uudelleenlaatimistekniikan järjestelmällisestä käytöstä (EYVL C 77, 28.3.2002, s. 1).

5. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tietoinen siitä, että on tärkeää parantaa rajatylittävien petosten vastaisten toimenpiteiden tehokkuutta ja tehostaa alv:n kantamista rajatylittävissä tilanteissa. Vaikka tietojenvaihtoon, joka on osa hallinnollista yhteistyötä ja alv-petosten torjuntaa, sisältyy pääasiassa oikeushenkilöitä koskevia tietoja, on selvää, että myös luonnollisia henkilöitä koskevia tietoja käsitellään. Euroopan tietosuojavaltuutettu myöntää, että näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen käsitellä henkilötietoja. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa kuitenkin, että tällaiset tiedot on käsiteltävä tietosuoja koskevien yhteisön sääntöjen mukaisesti.
6. Tilanteisiin, joissa henkilötietoja vaihdetaan rajojen yli EU:n sisällä, on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska tällaisissa tapauksissa tietojen käsittely on moninaisempaa, mikä väistämättä johtaa rekisteröityjen oikeudelliseen epävarmuuteen: mukana voi olla toimijoita kaikista muista jäsenvaltioista ja tällöin saatetaan soveltaa näiden muiden jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä, joka voi poiketa hieman rekisteröityjen tuntemasta lainsäädännöstä tai soveltua rekisteröidylle vieraaseen oikeusjärjestelmään.
7. Euroopan tietosuojavaltuutettu on analysoinut asetukseen (EY) N:o 1798/2003 pohjautuvaa oikeudellista kehystä ja nyt ehdotettuja muutoksia ja toteaa, että vaikka niissä on useita myönteisiä piirteitä, kaikkia tietosuoja koskeviin yhteisön sääntöihin perustuvia vaatimuksia ei ole noudatettu.
8. Tätä näkökohtaa selvitetään tarkemmin III osassa (sovellettavat tietosuojasäännöt) ja IV osassa (ehdotuksen yksityiskohtainen analyysi), mutta sitä ennen Euroopan tietosuoja-
valtuutettu tarkastelee ehdotuksen asiayhteyttä, voimassa olevaa oikeudellista kehystä ja ehdotettuja muutoksia.

II YHTEISTYÖ EU:SSA ARVONLISÄVEROTUKSEN ALALLA

II.1 Asiayhteys

9. Tämä ehdotus pohjautuu EU:ssa käytyihin keskusteluihin, jotka käynnistettiin virallisesti toukokuussa 2006 veropetosten torjunnasta sisämarkkinoilla annetulla komission tiedonannolla⁽¹⁾. Komissio julkaisi neuvoston ja Euroopan parlamentin kehotuksesta joulukuussa 2008 toisen tiedonannon koordinoituna strategiasta alv-petosten torjunnan
- tehostamiseksi Euroopan unionissa⁽²⁾. Tiedonannossa ilmoitettiin aiotuista useista muutoksista yleiseen alv-direktiiviin 2006/112/EY⁽³⁾ ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1798/2003 uudelleenlaadinnasta.
10. Neuvoston asetus (EY) N:o 1798/2003 on tähän asti ollut arvonlisäveroalan hallinnollista yhteistyötä koskeva viiteasetus. Komissio teki hiljattain tutkimuksen, joka julkaistiin 18 päivänä elokuuta 2009 eli samana päivänä kuin tämä ehdotus, ja sen mukaan veronkierron ja veropetosten torjuntaan alv:n osalta yhteisön sisällä tähtäävän jäsenvaltioiden välisen hallinnollisen yhteistyön tehokkuutta pidettiin epätyydyttävänä⁽⁴⁾. Ehdotuksen pääasiallisena tavoitteena on siksi muuttaa neuvoston asetusta (EY) N:o 1798/2003 siten, että rajatylittävien petosten vastaisten toimenpiteiden tehokkuus ja alv:n kantaminen rajatylittävissä tilanteissa paranevat.

II.2 Nykyinen yhteistyöjärjestelmä: neuvoston asetus (EY) N:o 1798/2003

11. EU otti neuvoston asetuksella (EY) N:o 1798/2003 käyttöön jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen yhteisen hallinnollisen yhteistyön ja tietojenvaihdon järjestelmän, jonka tarkoituksena on auttaa niitä toimittamaan arvonlisäverotus oikein. Asetuksessa on luettelo toimivaltaisista viranomaisista, ja siinä veloitetaan jäsenvaltiot nimeämään yksi keskusyhteystoimisto, joka vastaa yhteydenpidosta muihin jäsenvaltioihin hallinnollisen yhteistyön alalla.
12. Tietoja vaihdetaan toimivaltaisten viranomaisten välillä kolmessa tilanteessa: pyynnöstä tapahtuva tietojenvaihto, ilman edeltävää pyyntöä tapahtuva tietojenvaihto (oma-aloitteinen tietojenvaihto) ja tietojen tallentaminen kunkin jäsenvaltion ylläpitämään sähköiseen tietokantaan, josta osa on suoraan muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käytävissä.
13. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1798/2003 määrätään jäsenvaltiot myös varmistamaan, että yhteisön sisäiseen tavaroiden luovutukseen ja palvelujen suoritukseen osallistuvat henkilöt voivat saada vahvistuksen kenen tahansa tietyn henkilön arvonlisäverotunnisteen voimassaolosta. Järjestelmä, josta tällainen vahvistus voidaan saada, on alv-tietojen vaihtojärjestelmä ("VIÉS").

⁽¹⁾ Tiedonanto KOM(2006) 254, annettu 31 päivänä toukokuuta 2006, tarpeesta kehittää koordinoitu strategia veropetosten torjunnan tehostamiseksi.

⁽²⁾ Ks. neuvoston päätelmät 4 päivänä joulukuuta 2007 ja 7 päivänä lokakuuta 2008 sekä 2 päivänä syyskuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma (2008/2033(INI)). Ks. tiedonanto KOM(2008) 807, annettu 1 päivänä joulukuuta 2008.

⁽³⁾ EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ Kertomus KOM(2009) 428, päivätty 18 päivänä elokuuta 2009, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1798/2003 soveltamisesta.

14. Asetuksessa säädetään, että tiedot olisi toimitettava yleensä sähköisesti. Näin ollen komissio vastaa yhteisen tietoliikenneverkon/yhteisen järjestelmien rajapinnan (CCN/CSI-järjestelmä) kehittämisestä siinä määrin, kuin tämä on tarpeen jäsenvaltioiden välisen tietojenvaihdon mahdollistamiseksi. Jäsenvaltiot vastaavat kansallisten järjestelmiensä kehittämisestä siinä määrin kuin on tarpeen tietojenvaihdon mahdollistamiseksi CCN/CSI-järjestelmää käyttäen. Asetuksessa on muita sääntöjä suhteista komissioon, samanaikaisista tarkastuksista ja kolmansista maista saatavien tietojen vaihtamisesta.

15. Sitä ei ole määritelty, millaisia tietoja voidaan vaihtaa toimivaltaisten viranomaisten välillä pyynnöstä tai oma-aloitteisesti. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1798/2003 1 artiklassa viitataan ainoastaan "tietoihin", joiden avulla ne voivat toimittaa arvonlisäverotuksen oikein. Sähköinen tietokanta sisältää arvonlisäverotunnisteen saaneiden verovelvollisten yhteenvetoilmoitukset, jotka kerätään yleisen alv-direktiivin mukaisesti. Näissä ilmoituksissa mainitaan eri verovelvollisten arvonlisäverotunnisteen ja asianomaisen verovelvollisen tavaraluovutusten kokonaisarvo. VIES:n avulla voidaan ainoastaan vahvistaa arvonlisäverotunnisteen voimassaolo.

II.3 Suunnitellut parannukset yleisluonteisesti

16. Komissio pyrkii tällä ehdotuksella tehostamaan nykyistä yhteistyötä tekemällä toimivaltaisista viranomaisista yhteisesti vastuullisia alv-tulojen suojaamisesta kaikissa jäsenvaltioissa, edistämällä tietojenvaihtoa toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä parantamalla näiden tietojen laatua ja johdonmukaisuutta⁽¹⁾.

17. Jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa parannetaan määrittelemällä tapaukset, joissa toimivaltaiset viranomaiset eivät saa kieltäytyä vastaamasta tietopyyntöön tai hallinnollista tutkimusta koskevaan pyyntöön, ja tapaukset, joissa tietoja on vaihdettava oma-aloitteisesti⁽²⁾. Lisäksi ehdotuksella tiukennetaan määräaikoja ja painotetaan sähköisten välineiden käyttöä.

18. Sähköisissä tietokannoissa olevien tietojen johdonmukaisuutta parannetaan määrittämällä, millaisia tietoja jäsenvaltioiden on syötettävä kansallisiin tietokantoihinsa. Lisäksi

ehdotuksella laajennetaan muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suoraa, automaattista pääsyä sähköisiin tietokantoihin. Muut verovelvolliset voivat saada VIES:n kautta tietoonsa lisäksi sen henkilön nimen ja osoitteen, jolla on arvonlisäverotunniste.

19. Ehdotuksessa täsmennetään myös tapaukset, joissa jäsenvaltiot voivat tai joissa niiden on pakko tehdä monenvälisiä tarkastuksia. Tämän lisäksi sillä luodaan oikeusperusta yhteisen toimintarakenteen perustamiseksi monenvälistä yhteistyötä varten (Eurofisc). Tämän järjestelmän avulla olisi voitava vaihtaa kohdennettuja tietoja nopeasti kaikkien jäsenvaltioiden välillä ja tehdä yhteiset riski- ja strategiset analyysit.

20. Ehdotuksella otetaan lisäksi käyttöön vaatimus antaa palautetta, minkä ansioista jäsenvaltiot voivat arvioida tietojenvaihdon tehokkuutta.

21. Useita kysymyksiä käsitellään myöhemmin komiteamenetelyä noudattaen. Tällaisia kysymyksiä ovat mm. toimivaltaisten viranomaisten tietopyynnöissä käytettävät vakiolomakkeet, palautevaatimusten järjestämistapa, sähköiseen tietokantaan syötettyjen tietojen muuttamisen tarpeellisuudesta tehtävien päätösten ja Eurofiscin perustamisen osalta noudatettavat perusteet.

III SOVELLETTAVAT TIETOSUOJASÄÄNNÖT

22. Henkilötietoja käsiteltäessä olisi noudatettava tietosuojaa koskevaa yhteisön lainsäädäntöä. Tietosuojalainsäädännössä "henkilötiedot" määritellään laajasti "kaikenlaisiksi tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskeviksi tiedoiksi"⁽³⁾. Kuten edellä todetaan, tietojenvaihto kohdistuu nykyisin pääasiassa oikeushenkilöihin. Sen piiriin kuuluvat kuitenkin myös luonnollisia henkilöitä koskevat tiedot. Ehdotetun neuvoston asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa oleva ilmaisu "mitkä tahansa tiedot" näyttää kattavan myös oikeushenkilöille työskenteleviä tai niihin muulla tavalla yhteydessä olevia luonnollisia henkilöitä koskevat lisätiedot (ks. myös 31 kohta jäljempänä).

⁽¹⁾ Ehdotukseen sisältyvät neuvoston asetuksella (EY) N:o 143/2008 asetukseen (EY) N:o 1798/2003 tehdyt muutokset, joita sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2015 (EUVL L 44, 20.2.2008, s. 1). Näillä muutoksilla otetaan käyttöön palvelujen suorituspaikkaan, erityisjärjestelmiin ja alv:n palautusmenettelyyn liittyvät säännöt.

⁽²⁾ Ks. ehdotuksen perustelut sivulla 4.

⁽³⁾ Ks. direktiivin 95/46/EY 2 artiklan a alakohta ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 2 artiklan a alakohta. Ks. 29 artiklan mukaisen tietosuojajärjestelmän 20 päivänä kesäkuuta 2007 antama lausunto 4/2007 henkilötietojen määritelmästä (saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf).

23. Jäsenvaltioiden suorittamaan tietojenkäsittelyyn sovelletaan direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisia sääntöjä. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1798/2003 viitataan direktiiviin 95/46/EY kaksi kertaa: johdanto-osan 17 kappaleessa ja 41 artiklassa. Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että näissä säännöksissä viitataan direktiiviin 95/46/EY ainoastaan direktiivissä taattu- jen tiettyjen oikeuksien rajoittamismahdollisuuden osalta. Mainitut johdanto-osan kappale ja artikla ovat myös komission ehdotuksessa (johdanto-osan 35 kappaleena ja 57 artiklana), mutta niihin on aiottu eräitä muutoksia, joita tarkastellaan tarkemmin 49 kohdassa ja sitä jäljempänä olevissa kohdissa. Tässä vaiheessa on tärkeää huomauttaa, että komissio ehdottaa, että 41 artiklaan (uusi 57 artikla) lisätään yleinen virke, jonka mukaan ”tässä asetuksessa tarkoitettuihin tietojen tallentamiseen ja vaihtoon on sovellettava direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanosäännöksiä”. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää tätä lisäystä tervetulleena ja kehottaa lainsäätäjää lisäämään tällaisen lausunnon myös johdanto-osan kappaleeseen.
24. Vaikka komissio ei suoranaisesti osallistu toimivaltaisten viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon, 51 artiklan 2 kohta osoittaa, että komissio vastaanottaa ”kaikki käytettävissä olevat tiedot, joilla on merkitystä tätä asetusta sovellettaessa”, ”tilastotiedot” ja ”muut tiedot”, joista voi olla apua arvonlisäverotuksen toimittamiseksi oikein 1 artiklassa tarkoitettulla tavalla⁽¹⁾. Kuten 14 kohdassa jo todetaan, komissio on lisäksi vastuussa ”tarvittavasta CCN/CSI-järjestelmän kehittämisestä”, jotta jäsenvaltioiden välinen tietojenvaihto olisi mahdollista (55 artikla). Kuten 57 artiklan 2 kohdasta käy ilmi, tähän vastuuseen voi tiettyin edellytyksin kuulua pääsy järjestelmän kautta vaihdettuihin tietoihin.
25. Edellä mainitusta seuraa, että komissio käsittelee myös henkilötietoja. Sen vuoksi sitä sitovat EU:n toimielimiin ja elimiin sovellettavat tietosuojasäännöt, jotka säädetään asetuksessa (EY) N:o 45/2001 ja joiden noudattamista Euroopan tietosuojavaltuutettu valvoo. Selkeyden vuoksi ja asetuksen sovellettavuuteen mahdollisesti kohdistuvien epäilyjen estämiseksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää lisäämään johdanto-osan kappaleisiin ja johonkin aineelliseen säännökseen viittauksen asetukseen.
26. Jos henkilötietoja käsitellään, direktiivin 95/46/EY 16 ja 17 artiklassa sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 21 ja 22 artiklassa edellytetään, että tietojenkäsittelyn luottamuksellisuus ja turvallisuus varmistetaan. Edellä mainitussa 55 artiklassa ei ilmaista yhtä tarkasti, onko komissio vas-

tuussa CCN/CSI-järjestelmän ylläpidosta ja turvallisuudesta⁽²⁾. Jotta vältettäisiin luottamuksellisuuden ja turvallisuuden varmistamista koskevaan vastuuseen kohdistuvat epäilyt, Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää määrittelemään komission vastuu tarkemmin tältä osin, korostamaan jäsenvaltioiden velvoitteita ja asettamaan nämä kysymykset direktiiviin 95/46/EY ja asetukseen (EY) N:o 45/2001 perustuvien vaatimusten asiayhteyteen.

27. Sen selkeyttäminen, kuka on vastuussa tietosuojasääntöjen noudattamisesta (tietosuojasäntöissä käytetään ilmaisua ”rekisterinpitäjä”⁽³⁾), on tärkeää myös Eurofiscin perustamisen kannalta. Eurofisc koostuu 35 artiklan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämistä toimivaltaisista virkamiehistä. Komissio tukee Eurofiscia teknisesti, hallinnollisesti ja toiminnallisesti. Ehdotettu rakenne herättää kysymyksiä siitä, mitä tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan (direktiiviä 95/46/EY vai asetusta (EY) N:o 45/2001) ja kuka on vastuussa näiden sääntöjen noudattamisesta. Onko komission tarkoituksena, että jäsenvaltiot ovat vastuussa yksin vai yhdessä komission kanssa, vai onko vastuuviranomaisena Eurofisc sellaisenaan tai kenties yhdessä komission kanssa? Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää selvittämään näitä kysymyksiä ja varmistamaan, että vastuunjako on selkeä.

IV EHDOTUKSEN YKSITYSKOHTAINEN TARKASTELU

IV.1 Tietojen ja tavoitteiden täsmentäminen ja tietojenkäsittelytarpeen varmistaminen

28. Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että ehdotuksessa ei täsmennetä riittävällä tavalla, millaisia tietoja vaihdetaan ja mitä tarkoituksia varten niitä vaihdetaan. Ehdotuksessa ei myöskään varmisteta riittävällä tavalla, että henkilötietoja vaihdetaan ainoastaan tarvittaessa. Nämä käyvät ilmi ehdotetun neuvoston asetuksen 1 artiklan 1 kohdasta.
29. Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohdassa mainitaan asetuksen kokonaistavoite, joka on kansallisen alv-lainsäädännön noudattamisen varmistaminen. Tämä tavoite on saavutettava jäsenvaltioiden välisellä yhteistyöllä ja vaihtamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä kaikenlaisia

⁽¹⁾ Ks. myös 28 kohta ja sitä jäljempänä olevat kohdat. Jäljempänä tässä lausunnossa kaikki viittaukset johdanto-osan kappaleisiin ja artikloihin ovat viittauksia ehdotuksen johdanto-osan kappaleisiin ja artikloihin, jollei toisin mainita.

⁽²⁾ Ks. tärkeiden huomautusten osalta myös Euroopan tietosuojavaltuutetun 16 päivänä syyskuuta 2008 antama lausunto ehdotuksesta neuvoston päätökseksi eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän (ECRIS) perustamisesta (EUVL C 42, 20.2.2009, s. 1), s. 23 ja sitä jäljempänä olevat kohdat.

⁽³⁾ Ks. direktiivin 95/46/EY 2 artiklan d alakohta ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 2 artiklan d alakohta. Molemmassa näissä säännöksissä edellytetään mahdollisuutta itsenäiseen tai yhteiseen valvontaan (”... yksin tai yhdessä toisten kanssa...”).

tietoja, joista voi olla apua arvonlisäverotuksen toimittamiseksi oikein, arvonlisäveron oikean soveltamisen varmistamiseksi erityisesti yhteisön sisäisissä liiketoimissa ja petosten torjumiseksi.

30. Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohta ei sinällään täyttäisi yhteisön tietosuojasäännöistä johtuvia vaatimuksia, sillä sen sanamuoto on liian väljä ja jättää liikaa tilaa harkinnalle. Vaarana on, että sovellettavat tietosuojasäännöt jäävät tämän vuoksi käytännössä laajalti noudattamatta.

31. Ensinnäkin ilmaisu ”kaikenlaiset tiedot” on hyvin laaja ja voi aiheuttaa suhteettoman tietojenvaihdon vaaran. Kuten edellä todetaan, tietojenvaihdon piiriin näytävät kuuluvan jopa oikeushenkilöille työskenteleviä tai niihin muulla tavalla yhteydessä olevia luonnollisia henkilöitä koskevat lisätiedot. Tältä osin Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa viitata säännöksiin, jotka koskevat erityisiä tietoluokkia ja joissa on tiukempia erityissääntöjä rikoksiin, rikostuomioihin, hallinnollisiin sanktioihin tai siviiliprosesseissa annettuihin tuomioihin liittyvien tietojen käsittelylle ⁽¹⁾.

32. Toiseksi tarkoitukset, joita varten tietoja voidaan vaihtaa, ovat erittäin yleisiä, mikä ei noudata vaatimusta, jonka mukaan tarkoituksen on oltava tietty ja nimenomainen ⁽²⁾.

33. Kolmanneksi 1 artiklan 1 kohdan mukaan tietoja voidaan vaihtaa, jos ”niistä voi olla apua” toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos kyseessä ovat henkilötiedot, tämä ei noudattaisi vaatimusta, jonka mukaan tietoja saadaan käsitellä ainoastaan siltä osin kuin tämä on tarpeen vahvistetun tavoitteen saavuttamiseksi ⁽³⁾. Tietojenvaihtotarvetta ei voida arvioida, jos kyseessä olevien henkilötietojen lajia ei tiedetä tarkkaan ja tavoitteita ei täsmennetä tarkemmin.

34. Sen vuoksi tavoite ja vaihdettavissa olevien tai vaihdettavien tietojen laji on täsmennettävä tarkemmin tai edes pääpiirteittäin tai luokittain, jotta tietojenvaihto täyttäisi tietosuojavaatimukset. Tämän myötä olisi myös varmistettava, että välttämättömyyden periaatetta noudatetaan.

35. Koko neuvoston asetusta (EY) N:o 1798/2003 ja siihen ehdotettuja muutoksia tarkastellessaan Euroopan tietosuoja-

valtuutettu toteaa, ettei lisätäsmennyksiä ole tehty tai että ne ovat ainakin vaillinaisia. Euroopan tietosuojavaltuutettu käsittelee tätä seikkaa tarkemmin jäljempänä. Niinpä eri käsittelytoimet on erotettava toisistaan: pyynnöstä tapahtuva tietojenvaihto, oma-aloitteinen tietojenvaihto, tietojen oleminen toimivaltaisten viranomaisten saatavilla sähköisessä tietokannassa, muiden arvonlisäverotunnisteen omaavien henkilöiden saatavilla (VIES) olevat tiedot ja Eurofiscin suorittama tietojenkäsittely.

Pyynnöstä annettavat tiedot

36. Pyyntöstä annettavien tietojen osalta ei ole annettu lisätäsmennyksiä sen suhteen, millaisia tietoja tai mitä tarkoituksia varten tietoja vaihdetaan. Ehdotuksen 7 artiklassa viitataan ”1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin”, joihin kuuluvat myös ”yhteen tai useampaan konkreettiseen tapaukseen” liittyvät tiedot. Tietopyyntö voi johtaa hallinnollisen tutkimuksen tekemiseen. Lisäksi 9 artiklassa viitataan ”asiaankuuluvien tietojen” toimittamiseen. Ei täsmennetä, millaisista tiedoista voi olla kyse. Tarkoituksia, joita varten tietoja voidaan käsitellä, ei ole täsmennetty eikä välttämättömyyden vaatimusta ole mainittu.

37. Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää täsmentämään, millaisia henkilötietoja voidaan vaihtaa ja millaisia tarkoituksia varten niitä voidaan vaihtaa, sekä arvioidaan toimittamisen välttämättömyys tai ainakin varmistamaan välttämättömyyden periaatteen noudattaminen.

Oma-aloitteinen tietojenvaihto

38. Oma-aloitteisen tietojenvaihdon osalta määritellään, missä tapauksissa jäsenvaltion on toimitettava tiedot muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Vaihdettavien tietojen lajin osalta viitataan jälleen 1 artiklan 1 kohtaan. Ehdotuksen 14 artiklan 1 kohdassa mainitaan seuraavat tapaukset:

1. verotuksen katsotaan tapahtuvan määräjäsenvaltiossa ja alkuperäjäsenvaltion toimittamia tietoja tarvitaan määräjäsenvaltion tarkastusjärjestelmän tehokasta toimintaa varten;

2. jäsenvaltiolla on syytä uskoa, että toisessa jäsenvaltiossa on tapahtunut tai on todennäköisesti tapahtunut arvonlisäverolainsäädännön rikkominen;

3. toisessa jäsenvaltiossa on verotulojen menetyksen vaara.

⁽¹⁾ Ks. direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 5 kohta ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 10 artiklan 5 alakohta.

⁽²⁾ Ks. direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohta ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁽³⁾ Ks. direktiivin 95/46/EY 7 artikla ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 5 artikla.

Vaikka erityisesti toinen ja kolmas tapaus ovat edelleen väljiä, näitä kolmea tapausta voitaisiin periaatteessa pitää lisätäsmennyksinä sen suhteen, mitä tarkoituksia varten tietoja voidaan vaihtaa. Ensimmäisessä tapauksessa on otettu huomioon välttämättömyyden periaate. Oma-aloitteinen tietojenvaihto ei ole kuitenkaan rajattu pelkästään näihin kolmeen tilanteeseen. Ehdotuksen 15 artiklan mukaan on toimitettava oma-aloitteisesti myös toimivaltaisten viranomaisten tiedossa olevat 1 artiklassa tarkoitettut tiedot, jotka "voivat olla hyödyksi" muiden jäsenvaltioiden toimivaltaiselle viranomaiselle.

39. Ehdotetuilla muutoksilla itse asiassa väljennetään nykyisiä säännöksiä. Asetuksen (EY) N:o 1798/2003 18 artiklan mukaan oma-aloitteisesti vaihdettavien tietojen tarkat luokat on määriteltävä komiteamenettelyä noudattaen. Komissio ehdottaa nyt tämän säännöksen poistamista.

40. Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa jälleen lainsäätäjää täsmentämään, millaisia henkilötietoja voidaan vaihtaa ja mitä tarkoituksia varten niitä voidaan vaihtaa, sekä arvioimaan toimittamisen välttämättömyys tai ainakin varmistamaan välttämättömyyden periaatteen noudattaminen.

Sähköisissä tietokannoissa olevien tietojen saatavuus

41. Sähköisissä tietokannoissa toimivaltaisten viranomaisten saatavilla olevien tietojen osalta ehdotus on tarkempi sen suhteen, millaisia tietoja tietokannat sisältävät. Sen 18 artiklassa on luettelo tiedoista, jotka on talletettava sähköiseen tietokantaan ja käsiteltävä siellä. Kyseessä ovat yleisen alv-direktiivin 2006/112/EY nojalla kerätyt tiedot, jotka ovat yhteenvedoilmoituksista saatuja tietoja ja kansallisten viranomaisten sellaisen muualle sijoittautuneiden verovelvollisten rekisteröimistä varten keräämiä tietoja, jotka suorittavat sähköisiä palveluja muille ei-verovelvollisille. Muita tietokannassa olevia tietoja ovat arvonlisäverotunnisteen omaavien henkilöiden henkilöllisyys, toiminta tai oikeudellinen muoto sekä pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tapahtuvan tietojenvaihdon historia näiden henkilöiden osalta. Seläisten tietojen luettelo ja yksityiskohdat, joita ei kerätä alv-direktiivin nojalla, on hyväksyttävä komiteamenettelyä noudattaen.

42. Tietokantaan syötetään 1 päivästä tammikuuta 2015 myös palveluja suorittavia henkilöitä koskevia tietoja, joita ovat mm. heidän liikevaihtonsa ja tiedot siitä, miten he ovat

noudattaneet verovelvoitteitaan, kuten tiedot veroilmoituksen jättämisestä myöhässä ja verovelosta (ks. 18 artiklan 3 kohta).

43. Ehdotuksen 22 artiklassa jäsenvaltioita veloitetaan myöntämään muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille automaattinen pääsy sähköisessä tietokannassa oleviin tietoihin. Sitä, mitä tarkoituksia varten toimivaltaiset viranomaiset voivat tutustua tietokannan tietoihin, ei ole täsmennetty. Tämä poikkeaa nykyisestä asetuksesta, jossa säädetään, että toimivaltaisilla viranomaisilla voi olla suora pääsy rajoitettuun osaan tiedoista "ainoastaan arvonlisäverolainsäädännön rikkomisen estämiseksi" ja "aina, kun se katsoo tämän tarpeelliseksi ... tavaroiden yhteisökaupan tai palvelujen yhteisökaupan valvomisen kannalta" (ks. nykyinen 24 artikla).

44. Ehdotuksella laajennetaan toimivaltaisten viranomaisten pääsyä tietokantaan, mikä lisää tietosuojariskejä. Jos kuitenkin sähköiseen tietokantaan tallennettujen henkilötietokenttien määrä on mahdollisimman rajoitettu, tämä ei välttämättä aiheuta ongelmaa tietosuojan kannalta. Tältä osin Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti tietokannoissa olevien tietojen täsmentämiseen. Ehdotuksessa mainitaan kuitenkin ainoastaan, millaisia tietoja jäsenvaltiot ovat veloitettuja tallettamaan tietokantaan, mutta ei sitä, voidaanko siihen syöttää myös muita tietoja ja ovatko nämä tiedot myös muiden toimivaltaisten viranomaisten saatavilla. Sen vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa, että lainsäätäjät ilmaisee nimenomaisesti, että tietokantaan ei saa syöttää muita henkilötietoja, tai ainakin varmistaa, että automaattinen pääsy koskee pelkästään mainittuja tietoluokkia. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää täsmentämään, mitä tarkoituksia varten tietokantoihin on suora pääsy, ja varmistamaan välttämättömyyden periaatteen noudattaminen.

45. Tietojenvaihtoa sähköisten tietokantojen kautta koskevassa osassa on myös sääntöjä, jotka liittyvät tietojen laatuun. Ehdotuksen 20 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden tietokannat pidetään ajan tasalla ja ovat aukottomia ja täsmällisiä. Sen 23 artiklassa säädetään, että tiedot on tarkastettava säännöllisesti, jotta tietokannassa olevien tietojen laatu ja luotettavuus taataan. Nämä vaatimukset vastaavat täysin direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädettyjä tietojen laatua koskevia vaatimuksia. Lisäksi 20 artiklassa säädetään, että komiteamenettelyä noudattaen on määriteltävä perusteet, joilla päätetään, mitkä tietokannan muutokset eivät ole asiankuuluvia, olennaisia tai hyödyllisiä ja joita ei siksi tarvitse tehdä. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa, että näiden perusteiden olisi oltava tietosuojaa koskevien vaatimusten mukaisia (ks. myös jäljempänä 57–59 kohta).

46. Ehdotuksen 19 artiklan mukaan sähköisessä tietokannassa olevia tietoja on säilytettävä vähintään viisi vuotta sen ensimmäisen kalenterivuoden päättymisestä, jona ne saatettiin käytettäviksi. Tällaiselle säilytysajalle ei ole annettu mitään perusteita. Jos kyseessä ovat henkilötiedot, vähimmäismääräjän edellyttäminen ilman minkäänlaista viittausta välttämättömyyden periaatteeseen ei vastaa tietosuojalainsäädännön vaatimusta, jonka mukaan tietoja ei pitäisi säilyttää pidempään kuin on tarpeen. Sen vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa arvioimaan tätä säännöstä uudelleen direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan e alakohdasta ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan e alakohdasta johtuvan velvoitteen valossa ja määrittämään henkilötietojen säilyttämiselle enimmäismääräjän, josta voidaan poiketa ainoastaan poikkeustilanteissa.

VIEN:n kautta käytettävissä olevat tiedot

47. Ehdotuksen IX luku koskee verovelvollisten käytettävissä olevia tietoja. Kuten 13 kohdassa todetaan, verovelvolliset voivat nykyisin saada VIEN:n avulla vahvistuksen sellaisen arvonlisäverotunnisteen voimassaolosta, jota käyttäen jokin henkilö on luovuttanut tavaroita tai suorittanut palveluita taikka vastaanottanut tavaroita tai palveluita yhteisön sisällä. Komissio ehdottaa, että lisättäisiin virke, jonka mukaan tällainen vahvistus pyydetään tällaisia liiketoimia varten, ja että hakijalle annetaan arvonlisäverotunnisteeseen liittyvä nimi ja osoite. Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä nämä säännöt ovat tietosuojavaatimusten mukaisia.

Eurofisc

48. Komission ehdotuksella luodaan oikeusperusta yhteisen toimintarakenteen perustamiseksi monenvälistä yhteistyötä varten (Eurofisc). Rakenteen tarkoituksena on mahdollistaa kohdennettujen tietojen nopea vaihtaminen kaikkien jäsenvaltioiden välillä. Sen on määrä mahdollistaa sellaisten riski- ja strategisten analyysien tekeminen, joiden perusteella monenvälistä tietojenvaihtoa edistetään. Ehdotuksen 36 artiklan 2 kohdassa todetaan, että erityiset järjestelyt rakennetta koskevaa tietojenvaihtoa varten on määritettävä komiteamenettelyä noudattaen. Rakenteen perustamista koskevassa luvussa ei viitata mihinkään tietosuojavaatimukseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa korostaa, että – **III osassa** tarkasteltua sovellettavaa lainsäädäntöä lukuun ottamatta – käytettävien henkilötietojen laji olisi täsmennettävä, henkilötietojen tutkimisen ja vaihtamisen tarkoitus on määritettävä ja välttämättömyyden periaatteen noudattaminen olisi varmistettava.

IV.2 Muut tietosuojan kannalta merkittävät kohdat

57 artikla: käyttötarkoituksen rajoittamisen periaate

49. Ehdotuksen XV luku koskee tietojenvaihdon edellytyksiä. Se sisältää säännöksiä tietojenvaihtoon liittyvistä käytännön

seikoista. Yksi artikla, eli 57 artikla, on erityisen kiinnostava tietosuojan kannalta. Sen mukaan asetuksen mukaiseen tietojenvaihtoon osallistuvia henkilöitä sitoo salassapitovelvollisuus. Vaikka sen 5 kohdassa viitataan direktiiviin 95/46/EY (ks. jäljempänä), salassapitovelvollisuutta ei ole asetettu tietosuojasääntöjen asiayhteyteen. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa, että lainsäätäjät lisäävät 1 kohtaan viittauksen myös tietosuojalainsäädäntöön.

50. Näyttää siltä, että 57 artiklan 1 kohdalla otetaan käyttöön mahdollisuus käyttää tietoja muihin tarkoituksiin kuin aiemmin asetuksessa mainittuihin. Sen 3 kohdassa sallitaan nimenomaisesti tietojen käyttö ”muihin tarkoituksiin”, jos kyseisiä tietoja voidaan pyynnön vastaanottaneen viranomaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla käyttää vastaaviin tarkoituksiin. Tältä osin Euroopan tietosuojavaltuutettu viittaa käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteeseen, joka vahvistetaan direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa, että jos kyseessä ovat henkilötiedot, näitä tietoja ei voida periaatteessa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten ne kerättiin, paitsi jos direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa tai asetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetyt tiukat edellytykset täytetään (ks. myös jäljempänä kohdat 51–53). Sen vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää lainsäätäjää arvioimaan tätä säännöstä uudelleen direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa vahvistetun käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen perusteella.

57 artiklan 5 kohta: tiettyjen tietosuojaoikeuksien ja -velvoitteiden rajoittaminen

51. Johdanto-osan 35 kappaleen mukaan asetuksen soveltamiseksi on asianmukaista harkita tiettyjen direktiivissä 95/46/EY säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden rajoittamista. Siinä viitataan direktiivin 13 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, jossa sallitaan tällainen rajoittaminen. Kyseiseen johdanto-osan kappaleeseen lisätään ehdotuksessa, että tällainen rajoittaminen on tarpeen ja oikeasuhteinen ottaen huomioon jäsenvaltioille mahdollisesti aiheutuvat tulonmenetykset ja se, kuinka tärkeitä nämä tiedot ovat petosten torjunnassa.

52. Säännös tämän johdanto-osan kappaleen osalta on 57 artiklan 5 kohdassa. Siinä säädetään ensin, että kaikkeen asetuksessa tarkoitettuun tietojen tallentamiseen ja vaihtoon on sovellettava direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanosäännöksiä (ks. edellä 23 kohta), minkä jälkeen siinä todetaan, että ”jäsenvaltiot rajoittavat kuitenkin tämän asetuksen asianmukaiseksi soveltamiseksi direktiivin 95/46/EY 10 artiklassa, 11 artiklan 1 kohdassa sekä 12 ja 21 artiklassa tarkoitettujen velvollisuuksien ja oikeuksien soveltamisalaa siinä määrin kuin se on tarpeen mainitun

direktiivin 13 artiklan e kohdassa tarkoitettujen etujen turvaamiseksi”. Tarkoitettuihin artikloihin sisältyy rekisterinpitäjän velvollisuus antaa tietoja rekisteröidylle (10 ja 11 artikla), oikeus saada tutustua itseensä koskeviin tietoihin (12 artikla) ja kansallisen tietosuojaviranomaisen velvollisuus ylläpitää rekisteriä tietojenkäsittelytoimista (21 artikla).

53. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa, että direktiivin 95/46/EY 13 artiklan e alakohdassa annetaan mahdollisuus poiketa tietyistä direktiivin säännöksistä ja että sitä on tulkittava suppeasti. Euroopan tietosuojavaltuutettu myöntää, että tietyissä olosuhteissa voidaan veropetosten estämiseksi ja havaitsemiseksi katsoa tarpeelliseksi poiketa väliaikaisesti velvoitteesta antaa etukäteen tietoja rekisteröidylle ja oikeudesta saada tutustua tietoihin. Direktiivin 95/46/EY 13 artiklassa edellytetään kuitenkin, että (1) tällainen rajoitus toteutetaan ”lainsäädännöllisellä toimenpiteellä” ja (2) rajoitus ”on välttämätön toimenpide” jonkin artiklassa mainitun edun suojaamiseksi. Ehdotetussa 57 artiklan 5 kohdassa ei ole otettu huomioon ensimmäistä vaatimusta, sillä siinä ei viitata mihinkään oikeusperustaan. Sen vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää lisäämään tällaisen vaatimuksen 57 artiklan 5 kohtaan. Toisen vaatimuksen voidaan katsoa sisältyvän ilmaisuun ”siinä määrin kuin se on tarpeen”. Johdonmukaisuuden vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa kuitenkin, että tämä ilmaisu korvataan ilmaisulla ”jos kyseessä on välttämätön toimenpide”. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää hylkäämään johdanto-osan 35 kappaleeseen ehdotetun uuden virkkeen, jossa todetaan, että rajoittaminen on tarpeen ja oikeasuhteista, sillä virke on liian yleinen ja sillä ei ole oikeudellista lisäarvoa.

Avoimuus

54. Direktiivin 95/46/EY 10 ja 11 artiklassa säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta antaa rekisteröidylle tietoja ennen tietojen keräämistä tai, kun tietoja ei kerätä rekisteröidyltä itseltään, silloin kun tietoja rekisteröidään. Näiden säännösten voidaan katsoa heijastavan yleistä avoimuusperiaatetta, joka on osa direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa vaadittua käsittelyn asianmukaisuutta. Euroopan tietosuojavaltuutettu on pannut merkille, että ehdotuksen muissa säännöksissä ei käsitellä avoimuusperiaatetta, kuten sitä, miten järjestelmästä tiedotetaan yleisölle tai kuinka rekisteröidylle annetaan tietoja tietojenkäsittelystä. Siksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa lainsäätäjää hyväksymään säännöksen, jossa käsitellään yhteistyön ja tukijärjestelmien avoimuutta.

52 artikla: tietojenvaihto kolmansien maiden kanssa

55. Ehdotuksen 52 artiklassa säädetään mahdollisuudesta vaihtaa tietoja kolmansien maiden kanssa. Sen mukaan ” [kol-

mansille maille] voidaan toimittaa tämän asetuksen nojalla saatuja tietoja ne toimittaneiden toimivaltaisten viranomaisien suostumuksella ja noudattaen näiden sisäisiä, henkilötietojen toimittamista kolmansille maille koskevia säännöksiä”. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen huomauttaessaan, että lainsäätäjällä on tietoinen henkilötietojen toimittamiseen EU:n ulkopuolisille maille sovellettavista erityissäännöistä. Selkeyden vuoksi tekstiin voitaisiin lisätä nimenomainen viittaus direktiiviin 95/46/EY, jossa todettaisiin, että tällaisen toimittamisen olisi tapahduttava henkilötietojen toimittamista kolmansille maille koskevan direktiivin 95/46/EY IV luvun säännökset täytäntöönpanevien kansallisten sääntöjen mukaisesti.

56. Ehdotuksessa viitataan ainoastaan jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin. On epäselvää, onko (henkilö)tietojen tarkoitus vaihtaa kolmansien maiden kanssa myös EU:n tasolla. Tämä liittyy läheisesti edellä III osassa esille otettuun kysymykseen siitä, mitä lainsäädäntöä sovelletaan Eurofiscin toimintaan. Yhteisön toimielinten tai elinten suorittaman henkilötietojen toimittamisen kolmanteen maahan on tapahduttava asetuksen (EY) N:o 45/2001 9 artiklan mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää lainsäätäjää selvittämään tätä.

Komiteamenettely

57. Kuten edellä olevasta analyysistä käy ilmi, useita tietosuojan kannalta merkittäviä kysymyksiä tullaan käsittelemään tarkemmin ehdotuksen 60 artiklassa edellytettyä komiteamenettelyä noudattaen annettavissa säännöksissä (ks. 41, 45 ja 48 kohta). Vaikka Euroopan tietosuojavaltuutettu ymmärtää tällaisen menettelyn noudattamisen käytännön tarpeen, hän haluaa painottaa, että tärkeimmistä tietosuojaseikoista ja -takeista olisi säädettävä peruslainsäädännössä.

58. Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa painottaa, että jos komiteamenettelyä noudattaen keskustellaan muista säännöistä, tämän olisi tapahduttava direktiiviin 95/46/EY ja asetukseen (EY) N:o 45/2001 perustuvat tietosuojavaltuutuksen mielessä pitäen. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa komissiota ottamaan tietosuojavaltuutettu mukaan asian käsittelyyn ja pyytämään tältä neuvoja, jos muista tietosuojan kannalta merkittävistä säännöistä keskustellaan. Tällainen kysymys olisi esim. Eurofiscin perustaminen (ks. edellä 48 kohta).

59. Jotta varmistetaan Euroopan tietosuojavaltuutetun osallistuminen hyväksyttäessä tietosuojan kannalta merkittäviä lisäsääntöjä komiteamenettelyä noudattaen, Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa, että lainsäätäjällä lisä 60 artiklan 3 kohdan, jonka mukaan ”Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava, kun täytäntöönpanotoimenpiteet liittyvät henkilötietojen käsittelyyn”.

V PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

60. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tietoinen siitä, että on tärkeää parantaa rajatylittävien petosten vastaisten toimenpiteiden tehokkuutta ja tehostaa alv:n kantamista rajatylittävissä tilanteissa. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu myöntää, että henkilötietojen käsittely on väistämätöntä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa kuitenkin, että tällaisten tietojen käsittely on tapahduttava tietosuoja koskevien yhteisön sääntöjen mukaisesti.
61. Euroopan tietosuojavaltuutettu on analysoinut asetukseen (EY) N:o 1798/2003 pohjautuvaa oikeudellista kehystä ja nyt ehdotettuja muutoksia ja toteaa, että vaikka niissä on useita myönteisiä piirteitä, kaikkia yhteisön tietosuojasääntöihin perustuvia vaatimuksia ei ole noudatettu.
62. Tässä lausunnossa Euroopan tietosuojavaltuutettu on antanut lainsäätäjälle seuraavat neuvot:
- Sovellettavan yhteisön tietosuojalainsäädännön osalta olisi selkeytettävä, millaiset ovat jäsenvaltioiden, komission ja Eurofiscin vastuut noudattaa näitä sääntöjä.
 - Pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tapahtuvan toimivaltaiten viranomaisten välisen tietojenvaihdon osalta olisi täsmennettävä, millaisia henkilötietoja voidaan vaihtaa ja mitä tarkoituksia varten niitä voidaan vaihtaa, sekä arvioitava toimittamisen välttämättömyys tai ainakin varmistettava välttämättömyyden periaatteen noudattaminen.
 - Olisi todettava nimenomaisesti, että kun kyseessä on suoraan käytettävissä olevien sähköisten tietokantojen sisältämien henkilötietojen vaihtaminen, tietokantaan ei saa syöttää muita kuin jo määriteltyjä tietoja, tai ainakin varmistettava, että automaattinen pääsy koskee ainoastaan mainittavia tietoluokkia. Lisäksi olisi määritettävä, mihin tarkoituksiin tietokannat ovat suoraan käytettävissä, varmistettava välttämättömyyden periaatteen noudattaminen ja määritettävä henkilötietojen pitämiseksi tietokannassa enimmäissäilytysaika, josta voidaan mahdollisesti poiketa poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- 57 artiklan (ja johdanto-osan 35 kappaleen) osalta:
 - 1 kohtaan olisi lisättävä viittaus tietosujaa koskevaan yhteisön lainsäädäntöön;
 - 1 ja 3 kohtaa olisi arvioitava uudelleen direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa vahvistetun käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen valossa;
 - 5 kohtaan olisi lisättävä direktiivin 95/46/EY 13 artiklassa säädetty vaatimus, jonka mukaan mainittujen velvoitteiden ja oikeuksien rajoittaminen olisi toteutettava lainsäädännöllisellä toimenpiteellä;
 - 5 kohdassa olisi ilmaisu ”siinä määrin kuin se on tarpeen” korvattava ilmaisulla ”jos kyseessä on välttämätön toimenpide”;
 - johdanto-osan 35 kappaleeseen ehdotettu lisävirke olisi poistettava.
 - Avoimuusperiaatteen osalta olisi annettava säännös, jossa käsitellään yhteistyön ja tukijärjestelmien avoimuutta.
 - Mitä tulee tietojenvaihtoon kolmansien maiden kanssa, olisi 52 artiklaan lisättävä nimenomainen viittaus direktiivin 95/46/EY IV lukuun ja selkeytettävä, suunnitteleeko komissio ja/tai Eurofisc mahdollisuutta toimittaa henkilötietoja kolmansiin maihin.
 - Komiteamenettelyä noudattaen hyväksyttävien sääntöjen osalta olisi 60 artiklaan lisättävä 3 kohta, jonka mukaan ”jos täytäntöönpanotoimenpiteet liittyvät henkilötietojen käsittelyyn, Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava”.

Tehty Brysselissä 30 päivänä lokakuuta 2009.

Peter HUSTINX

Euroopan tietosuojavaltuutettu